

5
20.03.2025.

На основу члана 42. Статута општине Пријепоље ("Службени гласник општине Пријепоље", број 3/2019, 3/21 и 6/22) и члана 108. Пословника Скупштине општине Пријепоље ("Службени гласник општине Пријепоље", број 3/14, 3/15, 13/16, 5/17, 16/17, 5/19, 10/20, 18/21 и 9/2024), Скупштина општине Пријепоље, на седници одржаној 06.03.2025. године донела је

ЗАКЉУЧАК

Скупштина даје сагласност на Програм рада и финансијски план Музеја у Пријепољу за 2025. годину, у свему као у предлогу.

Закључак доставити: Музеју у Пријепољу, Општинском већу и архиви Скупштине општине Пријепоље.

Број: 000341602 2025
Дана: 06.03.2025.године

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ ПРИЈЕПОЉЕ

ПРЕДСЕДНИК

Станко Кијановић

Електронски потписано

СТАНКО КИЈАНОВИЋ 0110741
14.03.2025 11:33:26

МУЗЕЈ У ПРИЈЕПОЉУ
MUZEJ U PRIJEPOLJU

Број/Број 14-2

29.01.2025.

ПРИЈЕПОЉЕ, РИЈЕКА

МУЗЕЈ У ПРИЈЕПОЉУ Валтерова 35 31300 Пријепоље

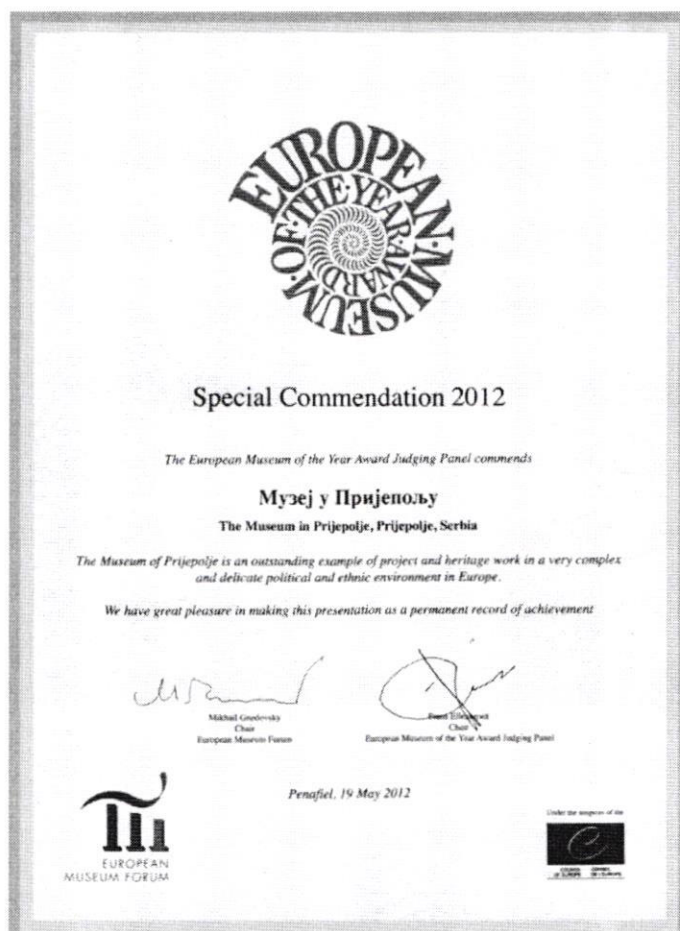
тел/фах: +381 33 715 185 +381 33 710 162

muzejpri@mts.rs

www.muzejuprijepolju.org.rs

ПРОГРАМ РАДА МУЗЕЈА У ПРИЈЕПОЉУ ЗА 2025. ГОДИНУ

Пријепоље, јануар 2025.

Уводне напомене

На основу Решења о оснивању бр.020-4/86-И-01 од 22.05.1986. године и Решења АПР о упису у Регистар установа културе државни број: 931572921 2023 59005 000 000 001 112. Музеј у Пријепољу регистрован је код Окружног привредног суда 10.12.1991. године

Рад Музеја у Пријепољу одвија на основу позитивних законских прописа одређених Законом о јавним службама (Службени гласник РС бр. 42/91,71/94,79/05 и 83/14), Законом о култури (Службени гласник РС бр. 72/09, 13/2016 и 30/2016), Законом о културним добрима (Службени гласник РС“ бр. 71/94) и пратећим подзаконским акатима - Правилник о регистрима уметничко историјских дела (Службени гласник РС бр. 35/96), Правилник о програму стручних испита (Службени гласник РС бр. 11/96 и 15/96), Правилник о ближим условима за почетак рада и обављање делатности установа заштите културних добара (Службени гласник РС бр. 21/95), Решење о утврђивању надлежности музеја (Службени гласник РС бр. 28/95, 102/16), интерних аката, као и стручно-професионалних норми одређених Статутом, Етичким кодексом и другом документацијом Интернационалног комитета за музеје (ИЦОМ) при УНЕСКО-у.

Шифре делатности установе

91.02 - Музеји, галерије, збирке

58.11 - Издавање књига

58.14 - Издавање часописа и периодичних издања

58.19 - Остала издавачка делатност

47.61 - Трговина на мало књигама у специјализованим продавницама

У музеју је Уговором о раду на неодређено време запослено 6 радника: четири са ВСС и два са ССС. Уговором о раду на одређено време је запослен 1 радник са ВСС. На основу програма стручне праксе Националне службе запошљавања запослен је 1 радник са ВСС.

Дакле, укључујући и в.д. директора Музеја са ВСС, у 2025. години је ангажовано 9 запослених, од којих 7 има ВСС и 2 запослена са ССС уз повремено ангажовања стручних сарадника: архитекте-конзерватора, историчара уметности, конзерватора, сликара и других сарадника на стручним пословима.

Основна делатност:

Законом о култури, Законом о културном наслеђу, Законом о музејској делатности и другим прописима, као и Статутом, Музеју у Пријепољу је стављено у дужност да у свом раду уважава и поштује основне задатке прецизиране одредбама, а то су:

- 1) откривање, прикупљање, документовање и обраду музејске грађе;
- 2) истраживање, проучавање и вредновање музејске грађе и елемената нематеријалног културног наслеђа и музејске документације;
- 3) утврђивање покретних културних добара – музејских предмета и регистровање елемената нематеријалног културног наслеђа;

4) утврђивање добара под претходном заштитом и вођење евиденције о добрима под претходном заштитом;

5) чување, одржавање и коришћење музејске грађе и музејске документације;

6) предлагање, утврђивање, спровођење и праћење спровођења мера заштите музејске грађе и елемената нематеријалног културног наслеђа;

7) коришћење музејске грађе и регистрованих елемената нематеријалног културног наслеђа у промовисању кроз излагање, публикације, предавања, едукативно-просветни рад и на друге начине;

8) вођење прописане документације о музејској грађи, збиркама, музејским активностима и регистрованим елементима нематеријалног културног наслеђа;

9) организацију и реализацију сталне поставке и повремених изложби;

10) организацију и реализацију уметничких и културних догађаја у оквиру делокруга рада;

11) припрему и публикување музејских издања и пратећег садржаја везаних за делатност;

12) спровођење дигитализације музејске грађе, музејске документације и регистрованих елемената нематеријалног културног наслеђа;

13) пружање стручне помоћи власницима и држаоцима музејске грађе;

14) пружање подршке и стручне помоћи за очување нематеријалног културног наслеђа кроз сарадњу са заједницама које га баштине;

15) ревизију музејске грађе и достављање извештаја оснивачу;

16) процену културно-уметничке, историјске и научне вредности музејске грађе за потребе евидентирања и осигурања;

17) израду стручних мишљења и елабората о музејској грађи, збиркама о којима се старају, као и музејској грађи других физичких и правних лица и елемената нематеријалног културног наслеђа;

18) друге послове у складу са законом и другим прописима.

Програм рада Музеја у Пријеполу који предлагемо реализоваће се у складу са Одлуком о буџету Општине Пријеполје за 2025. годину, коју је донела Скупштина општине Пријеполје на седници одржаној 24.12.2024. године.

Као и ранијих година, конкурсирасћемо одређеним пројектима за финансирање код Министарства културе Р. Србије на конкурс Сектора за културно наслеђе.

Током 2025. године Музеј у Пријеполу ће наставити сарадњу са другим музејима и институцијама у региону, републици и широкој међународној заједници, у циљу успостављања и унапређења обављања делатности заштите културно-историјског наслеђа.

Радно време музеја:

понедељак - петак: 7.00 - 15.00

Радно време музеја за посетиоце:

понедељак - петак: 7.30 – 15.00

субота: 9.00 – 15.00

- Приликом организовања значајних изложби музеј је отворен за посете од 9.00 до 20.00 часова (зимски период), односно до 22.00 часа (летњи период).
- У случају организоване посете и претходне најаве музеј отварамо по позиву и ван наведених термина
- За посетиоце је по претходној најави отворена и поставка у Кући Јусуфагића на Чаиру.
- Због природе посла и по потреби рад музеја се одвија и ван наведеног редовног радног времена.

РЕДОВНА ДЕЛАТНОСТ МУЗЕЈА

У складу са свим наведеним, основна делатност би укратко била истраживање, заштита и презентација културних добара, то јест уметничко историјских дела. С обзиром да Музеј у Пријепољу има изузетну репутацију не само у земљи него и шире, огромна је част и одговорност сваког руководиоца заједно са својим тимом, да настави са успешним радом и у наредном периоду.

Наставиће се редовна делатност Музеја и у наредном периоду, сходно закону, стручним стандардима и реалним могућностима и биће реализована у оквиру следећих одељења: **Одељења за археологију, етнологију, историју, историју уметности, Одељења за издавачку делатност и библиотеку, Педагошко-информативне службе, Службе за финансијско-књиговодствене и правне послове и Службе одржавања и техничких послова.**

Музеј у Пријепољу као установа заштите дужан је да у свом раду поштује нормативе прописане Правилником о почетку рада и обављању делатности заштите који предвиђа, између осталог, да музеј мора имати најмање четири запослена са високом стручном спремом на стручним пословима из области музеологије, од чега најмање два кустоса. Министарство културе и информисања Републике Србије је 28. 05. 2018. године доставило музеју документ бр. 07-00343/2017-01 у којем су наведени закључци након инспекцијског надзора у Музеју у Пријепољу по којима музеј не испуњава дати кадровски услов у погледу стално запослених стручних лица.

На основу добијене сагласности од Комисије Министарства финансија Р.Србије бр. 112-7921/2021 од 27.8.2021. године музеју је одобрен пријем једног дипл. археолога у стални радни однос. Музеј у Пријепољу након вишедеценијског чекања успео је да у децембру 2021. године реши проблем запошљавања једног археолога. Положеним стручним испитом стиче звање кустоса археолога, чиме Музеј у Пријепољу и даље не испуњава кадровски услов о четири

стручна радника на пословима заштите покретних културних добара али надамо се да ћемо и тај проблем решити.

Озбиљан приступ музеологији као науци, захтева и планирање развојних активности које ће се реализовати у оквиру вишегодишњег временског периода, што је у наставку и учињено.

У формирању програма рада и развоја музеја, приступљено је систематски и детаљно уз консултације са еминентним стручњацима из свих области музеологије које су заступљене у Музеју у Пријепољу. При томе је вођено рачуна да се консултују они стручњаци који су изузетно упознати са пријепољским крајем и споменицима културе са ових простора и који су већ били укључени у разним пројектима рекогносцирања и научним радовима са тематиком везаном за наш крај.

Такође, вођено је рачуна да се предност да оним пројектима из области музеологије, који ће бити видљивији и доступнији конзументима овог сегмента културе а који ће истовремено допринети и развоју туризма општине Пријепоље.

ОДЕЉЕЊЕ ЗА АРХЕОЛОГИЈУ

У плану за 2025. годину је наставак археолошких ископавања у порти манастира Пустинја, село Карошевина. Током октобра и новембра 2024. године вршена су заштитна археолошка ископавања у порти манастира Светих апостола Петра и Павла – Пустинја, у атару села Карошевина, на иницијативу црквеног одбора, а по благослову Митрополита Атанасија. Током ове кампање, истражен је конак са подрумском просторијом и спратом. Осим грнчарије, металних предмета и животињских костију пронађен је и оловни печат са натписом представља изузетан налаз на основу кога се може извести закључак да је манастирска црква била посвећена Светом Симеону Српском.

Сасвим је извесно да се источно и западно од објекта налазе грађевине у склопу манастирске економије које нису истражене. Због изузетног налаза оловног печата и битности овог локалитета веома је важно наставити истраживање. Музеј је поводом тога аплицирао на Конкурс Министарства културе за финансирање или суфинансирање пројеката из области откривања, прикупљања, истраживања, документовања, проучавања, вредновања, заштите, очувања, представљања, интерпретације, коришћења и управљања археолошким наслеђем у 2025. години.

У оквиру манифестације Година археологије 2025. планирана је и презентација о локалитету који се у литератури наводи као Латинско гробље у Гостуну, а односи се на средњовековну некрополу, који је био предмет заштитног археолошког истраживања у 2022. години.

Пројекат је радио Завод за заштиту споменика културе Краљево, чији је руководилац био Војкан Милутиновић. Истраживања су рађена у две фазе, прва фаза у периоду од 11.04.2022. до 21.04.2022. и од 04.05.2022. до 22.05.2022. и друга фаза 26.09. - 10.10.2022. Том приликом је пронађено око 90 скелета на површини која је била предмет заштитног археолошког истраживања. У гробним целинама пронађено је неколико новчића, дугмади за одећу, две игле, фрагменти керамике, једна мамуза, наушнице од бронзе, прстен од сребра, итд. План је да се презентују резултати археолошких и антрополошких анализа, на основу обрађеног материјала.

Први део презентације ће се односити на појашњење појма „стећак“, како би се јавност ближе упознала са том темом. Након уводног дела, археолог Војкан Милутиновић ће презентовати резултате истраживања некрополе (шта је све пронађено, датовање некрополе, важност овог локалитета, као и сродних локалитета на територији општине Пријепоље), након тога ће антрополошкиња Наташа Шаркић презентовати резултате својих антрополошких истраживања, који су битни за целокупно сагледавање овог локалитета.

Археолошке дечије радионице у оквиру редовне музејске делатности. Уз помоћ стручног особља организоваћемо археолошке едукативне радионице за децу где ће деца кроз игру и креативан рад да уче о археологији и како су људи живели кроз различите периоде историје. У радионицама ће бити укључена и деца са посебним потребама и програми ће бити прилагођени основношколском узрасту. Израђиваће керамичко посуђе, радиће реконструкције археолошких артефаката које имамо у археолошкој збирци у Музеју, који су прикупљени приликом различитих археолошких истраживања, са различитих локалитета. Радионице су осмишљене тако да се кроз игру и практичан рад деца упознају са археолошким ископавањима и истраживањима, методологијом рада, документовањем и обрадом налаза. Такође, имаће прилику да виде студијску збирку оригиналног археолошког материјала пронађеног приликом истраживања на Коловрату и манастиру Милешева.

Редовна музејска делатност археолошког одељења

Рекогносцирање терена на територији општине Пријепоље како би се стекао увид о распрострањању локалитета на подручју овог града. Између осталог веома је битно рашчишћавање одређених локалитета, због даљих истраживања која ће бити вршена у будућности. Као пример издвојићемо римску некрополу на Коловрату, Дворине. Обавестили смо надлежни Завод за заштиту споменика културе о угрожености споменика, заштићених као споменици културе од великог значаја. На основу нашег дописа, завод је наложио власницима локалитета Дворине, ППУ Стар Јела д.о.о. да у законском року санира наведени локалитет а у складу са утврђеним мерама заштите. Музеј ће пратити да ли је налог завода извршен и у случају да није, обавестиће и надлежни завод и локалну самоуправу. Исто тако планира се и наставак рашчишћавања свих других локалитета који буду одабрани у наредним годинама, како би се одржао континуитет.

У склопу наведених активности планирамо археолошка истраживања која током 25 година постојања музеја нису вршена а то је истраживање уз помоћ најсавременије ЛИДАР технологије. У питању је снимање археолошки значајних локалитета са ласерским мултипулсним скенерима. Ради се о врло скупој опреми уз употребу дронова и у сарадњи са врло ретким стручњацима који ће прикупљени скенирани материјал стручно протумачити. Тако прикупљен материјал је од изузетног значаја за даљи вишегодишњи рад археолошког одељења. Оно што након снимања следи је вишегодишњи рад на археолошким истраживањима следећих локалитета:

- Средњовековни град Милешевац.
- Средњовековни Водички град
- Средњовековни Ковин град
- Манастир Заступ

За 2025. годину, предвиђено је да археолошко одељење настави сређивање археолошког материјала који се налази у депоу Музеја, пре свега великог броја предмета од керамике, као и предмета пристиглих као резултат новијих археолошких истраживања. Обрада предмета подразумева: смештај, стручну обраду (одређивање типологије), фотографисање, цртање, конзервацију, презентацију и ажурирање документације. Због обимности посла и количине материјала који се налази у депоу биће потребно ангажовање археолога који има искуства са музејском обрадом материјала, јер је потребна испомоћ због обима броја предмета и не баш јасне ситуације око ранијег сигнирања материјала и њиховог увођења у музејске књиге.

Такође, фрагменти или цели керамички предмети, они којима је то потребно, биће послати на конзервацију. Поред тога, доста пажње биће усмерено на писање и објављивање стручних чланака и текстова, као и презентовање археолошког наслеђа Музеја у Пријепољу путем јавних наступа.

Археолог музеја ће учествовати на научним и стручним скуповима, као и на археолошким пројектима по позиву других установа културе, заштите и науке.

У плану је да археолог у мају месецу 2025. године (по стеченим условима) полаже стручни испит у Народном музеју Србије за стицање звања кустоса.

ОДЕЉЕЊЕ ЗА ЕТНОЛОГИЈУ

Рад Одељења за етнологију базира се на обављању послова који доприносе обради и проучавању свих аспеката народне културе мултиетничког простора Пријепоља на коме живи српски и бошњачки народ. Циљ нам је да на виши ниво подигнемо документарну и стручно - заштитну функцију културног наслеђа.

Одељење за етнологију свој рад ће базирати на принципима заштите, коришћења и обраде музејске грађе и вођења документације на начин регулисан Законом о музејској делатности, Законом о културном наслеђу, Законом о културним добрима и Законом о култури и другим правним прописима.

Сталном етнолошком поставком у нашем музеју покушали смо да презентујемо начин живота и културу становања на овом простору у времену краја 19. и прве половине 20. века. Народна култура и свакодневни живот у прошлости најјасније се огледају ако их посматрамо кроз артефакте материјалне културе који се чувају у музејској колекцији, а то су најчешће предмети одевања, покућства, посуђа, домаће радиности и помагала за рад чије је стање врло деликатно, подложно пропадању и захтева посебне мере чувања и излагања. Такође, етнолошке поставке су специфичне за презентацију јер је реч о предметима великих димензија, реконструкцијама ентеријера и разнородним материјалима, што најчешће не дозвољава, у музеологији најзахвалнији начин излагања у витринама. Како је садашња етнолошка поставка постављена у

простору који није наменски осмишљен и опремљен за ову врсту излагања, неопходно је извршити одређене интервенције, а у складу са расположивим финансијским средствима.

Модификације се односе на замену постојећих, већ застарелих изложбених лутака савременијим и подеснијим за презентацију одевања, затим израду реплика изложених одевних предмета у циљу заштите оригиналних, чије је даље излагање штетно и ризично. Такође, планирамо и постављање транспарентне (стаклене), мобилне баријере на сталне поставке ентеријера сеоске и градске бошњачке културе становања. Мишљења смо да би ове минималне интервенције значајно допринеле како бољој презентацији, тако и заштити изложених експоната.

1. Музејска збирка: документација и дигитализација

Музејска документација садржи аналогне и дигиталне податке о музејској грађи потребне за стручну обраду, идентификацију, одређивање порекла и утврђивање њеног стања.

У току следеће године у оквиру редовне делатности Одељења за етнологију, наставићемо са редовним пословима на откривању, прикупљању, документовању и обради музејске грађе. У оквиру послова на музејској документацији обављаћемо и послове на вредновању музејске грађе и елемената нематеријалног наслеђа.

Музеј у Пријепољу, у складу са законским прописима, редовно врши евиденцију о предметима културно-историјског значаја, који се налазе у приватном власништву, без обзира што нису предмет откупа. Музејске збирке попуњавамо новим предметима откупом и поклоном, како у Музеју, тако и на терену.

У етнографској збирци Музеја у Пријепољу у оквиру одговарајућих колекција чува се 1280 инвентарисаних предмета, разврстаних по тематској припадности у одговарајуће колекције и то: одевање, покућство и посуђа, занатске и пољопривредне справе, предмети везани за саобраћај, лични, друштвени и духовни живот, као и колекција фотографија и разгледница, који говоре о народној култури и животу српског и бошњачког народа од периода краја 19. до друге половине 20. века.

Веома је важно што је етнографска збирка обрађена и инвентарисана у складу са правилницима и препорукама о вођењу музејске документације. Сваки предмет има своју документацију, како аналогну, тако и дигиталну. Сви новонабављени предмети обрађују се и инвентаришу у складу са наведеним важећим прописима о музејској документацији, што је потврђено и од стране надлежних музејских установа приликом спроведених инспекцијских надзора.

Један смо од ретких музеја који води евиденцију о етнографским предметима у приватном власништву, а који евентуално имају статус претходне заштите. Опште је запажање у том смислу то што је веома мало предмета у приватном власништву, које би власници отуђили у циљу планског и систематског попуњавања збирке, односно свеобухватне заштите културног наслеђа овог подручја. Упркос томе, настојаћемо да откупом, поклоном и теренским рекогносцирањем у што је могуће већој мери прикупљамо покретна културна добра, која припадају традиционалном моделу културе и на тај начин трајно сачувамо материјална сведочанства о народној култури овог простора у прошлом времену.

Сви новонабављени предмети биће, у складу са важећим прописима обрађени, документовани, категорисани, заштићени и истражени.

Послови везани за музејску документацију подразумевају вођење прописане документације о постојећем музејском фонду, новонабављеним предметима, обраду и архивирање прикупљење теренске грађе.

Упоредо са овим, у циљу ефикасног чувања, коришћења и презентације музејске грађе редовно вршимо стандардизовану обраду података о музејској грађи у електронској форми (ИМУС), у складу са прописима и процедурама, које је издало надлежно Министарство културе Републике Србије. Крајњи циљ је што већа доступност културног наслеђу и његова презентација. У том смислу истичемо значај веома важног, обимног и захтевног посла на дигиталном фотографисању, а у складу са издатим препорукама, који ће се одвијати у мери у којој буде могуће, с обзиром да музеј нема у радном односу фотографа, односно друго лице које би могло извршити потребну манипулацију предметима и фотографисање комплетне збирке, а у складу са издатим прописима.

У 2025. години неопходна је набавка улазне књиге и књиге инвентара етнологије.

- набавка улазне књиге, књиге инвентара и одржавање дигиталне платформе ИМУС.....100.000,00
- набавка музеалија.....60.000,00

Фото изложба „Текла река“

Музеј у Пријеполу је протекле године започео припреме на реализацији изложбе фотографија „Текла река“. Идеја нам је да овом изложбом покажемо, сазнамо и увидимо каква је улога и значај река у нашим животима у прошлости и нашој свакодневници, која је упућена на реке.

Идеја је потекла од чињенице да су од најстаријих времена прве људске насеобине формиране пре свега поред водених површина, јер живот поред воде пружа бројне предности и погодности. Археолошка истраживања су управо потврдила да је повољан географски положај поред река учинио да наш крај буде насељен још од праисторије, а да се у 1. в. н. е. формира значајан градски центар баш на ушћу Сељашнице у Лим на Коловрату. Поред тога, наш град се налази на месту где се Лим и Милешевка спајају на ушћу у самом центру града.

Наша најава и активности на прикупљању фотографија наишли су на широку подршку и разумевање суграђана и средстава информисања. Намера нам је да овом позивном изложбом преко фотографија које се налазе у музејским колекцијама, али и у приватном власништву наших суграђана одговоримо на питања колико су реке, пре свега Лим и Милешевка утицале и утичу на наше животе како у прошлости тако и у садашњости, да откријемо какво место реке заузимају у животу појединаца, породица, града.

Међутим, упркос нашим позивима и одушевљеним прихватањем идеје о оваквој изложби, изостао је очекивани одзив наших суграђана, јер је наша жеља била да суграђани својим учешћем постану и аутори изложбе, а истовремено допринесу садржајнијој и свеобухватнијој презентацији ове теме.

На тај начин, између осталог, пробудили бисмо свест и указали на значај који реке имају у нашим животима, а истовремено у ауториизложбе уписали бисмо и наше суграђане.

Музеј није одустао од реализације ове изложбе и у том смислу у 2025. години наставићемо са започетим активностима на реализацији фото изложбе о рекама Пријепоља и животу са њима и поред њих. До сада смо извршили преглед, обраду и селекцију доступне фото грађе која се односи на ову тему, а која потиче из периода почетка и прве половине 20. века, као и селекцију и обраду мањег броја фотографија добијених од суграђана.

Настојаћемо да у наредној години наставимо рад на прикупљању фотографија, које се налазе у приватном власништву наших суграђана и тиме бити у прилици да реализујемо ову значајну изложбу, која би указала на важна питања и пружила одговоре о животу Пријепоља поред реке.

• обрада и израда фотографија за изложбу

штампа пратећег материјала.....150.000,00

Обрада теренске грађе

Обрада теренске грађе представља сложен и обиман посао који подразумева проучавање свих аспеката етнографске културе пријепољског краја, формирање свеобухватних тематских целина од прикупљене теренске грађе, са крајњим циљем да се на што виши ниво подигне културно – заштитна функција, презентација културног наслеђа, идентитета и континуитета обе етничке заједнице нашег простора.

Реч је о обимном и сложенем послу, који омогућава да на овакав начин обрађена и систематизована теренска грађа буде доступна широј јавности и свима онима, који се баве проучавањем народне културе.

Музеј поседује обимну теренску грађу, која је прикупљена пре свега током реализације пројеката „Религијско понашање и религијске праксе становништва пријепољског краја“ и „Наслеђе и савременост у пријепољском крају – женска и мушка страна приче „women voices“. За претходне четири године, колико је трајала реализација ових пројеката, прикупљена је обимна теренска грађа, снимљено преко 100 сати разговора што све захтева сложен и дуготрајан процес преслушавања, транскрипција и даље стручне обраде, који омогућава да на овакав начин обрађена и систематизована теренска грађа буде доступна широј јавности и свима онима, који се баве проучавањем народне културе.

У складу са начелима музејске делатности о потреби публиковања музејске грађе и музејских збирки, након стручне обраде публиковаћемо обрађену грађу, која се односи на етнографске карактеристике српског и бошњачког становништва нашег краја.

Кућа Јусуфагића – замена кровног покривача

Кућа Јусуфагића, због свог културно-историјског значаја има статус споменика културе од 1983. године и представља вредан примерак варошке архитектуре оријенталног карактера. У претходном периоду извршена је санација Куће Јусуфагића и уређена авлија, у складу са

условима и принципима заштите које прописује Завод за заштиту споменика културе.

У Кући Јусуфагића 2013. године отворена је стална поставка, с разлогом названа „Рахатлуку краја нема“, као сведочанство основних принципа оријенталне културе становања базиране на пружању максималног комфора, удобности, интиме породичног живота, куће и поседа, уживања у природи, зеленилу, цвећу.

Овакви објекти чија старост износи скоро век и по, захтевају стални напор и бригу на очувању њиховог стања и изгледа. У том смислу кровни покривач, који представља основну заштиту објекта у коме се налазе аутентични и вредни делови ентеријера и стална музејска поставка, налази се у стању које захтева његову комплетну замену. Музеј је до сада више пута вршио мање и веће поправке, али садашње стање намеће потребу комплетне замене кровне конструкције, изолације и кровног покривача од ћерамиде. Музеј је у току 2024. године обавестио надлежни завод, који је извршио непосредни увид и обилазак и наложио потребу замене кровног покривача. У складу са издатим мерама, музеј ће у 2025. години конкурисати код Министарства културе Републике Србије за финансирање пројекта замене кровног покривача.

Очекујемо да ће Министарство културе прихватити финансирање пројекта замене кровног покривача, чиме бисмо решили проблем заштите објекта, његове унутрашњости, ентеријера и сталне музејске поставке, која би морала бити повучена у случају да се овај проблем не реши.

У том смислу, такође планирамо куповину заштитне фолије за прозоре на спрату Куће Јусуфагића у којој је изложена стална поставка, како бисмо спречили негативно дејство сунчеве светлости на изложене експонате.

Као и свих претходних година, сталном бригом и заштитом овог објекта и његове околине у складу са принципима службе заштите, имамо јединствену просторно-културну целину, на којој се непосредно уочавају темељни принципи и карактеристике традиционалне архитектуре и културе становања оријенталног типа, што уз постојећу етнографску поставку у Кући Јусуфагића „Рахатлуку краја нема“, презентацију овог објекта чини далеко садржајнијом и јединственим у овом региону.

Реализација овог пројекта допринела би јачању свести о значају културног наслеђа и његовогом укључивања у систем одрживог развоја. На овај начин уређен простор пружа могућност за најразноврсније културне садржаје едукативног, стручног, примењеног, забавног и научног карактера.

- замена кровног покривача..... у току израда предмера и предрачуна
- заштитна фолија за прозоре..... 20.000,00

Превентивна конзервација

Изузетно важан посао у овиму музејске делатности представља стална брига на праћењу стања, заштити, унапређењу и осавремењивању услова депоновања и чувања музеалија. Музеј у Пријепољу, с обзиром да никада од свог оснивања није имао конзерваторско одељење, улаже

огроман напор на заштити, пре свега етнографске збирке, која у својој структури обухвата музеалије израђене од материјала који су изложени високом ризику пропадања.

Свих протеклих година урадили смо значајне послове управо на заштити етнографске збирке, које ћемо наставити и у наредном периоду. Ту пре свега мислимо на континуирану и интензивну превентивну и општу конзервацију етнографског фонда, како постојећег, тако и новонабављених предмета. Упоредо са овим радићемо на даљем побољшању услова смештаја и чувања музејских предмета, што подразумева како набавку опреме која обезбеђује оптималне микро-климатске услове, тако и одговарајућу амбалажу за депоновање: типске кутије, папирну вату, дозвољена хемијска средства и слично.

Како музеј нема просторне могућности за опремање специјалне радионице за превентивну конзервацију, коју обавља кустос етнолог, то се овај поступак обавља на отвореном простору у периоду од пролећа до јесени. До тренутка док не опремимо и изнађемо могућности за радионицу, превентивну конзервацију обављаћемо на исти начин као до сада. Упркос томе што се превентивна конзервација обавља у не баш оптималним условима, можемо бити веома задовољни стањем у коме се налазе предмети из етнографске збирке, у односу на претходни период.

За посебно осетљиве и у културно-историјском смислу значајне предмете мере конзервације одвијаће се у за то надлежним и специјализованим конзерваторским радионицама. Ту пре свега мислимо на осетљиве и угрожене предмете од текстила, дрвета и метала.

Такође, планирамо да музеј у 2025. години, у складу са важећим прописима регулисаним Општим и посебним мерама техничке заштите покретних културних добара, извршити третман дезинсекције и дезинфекције изложбених просторија и простора депоа у којима су изложени и у којима се чувају музејски предмети. Третманом је обухваћен и простор Куће Јусуфагића у коме се налази стална поставка, као и теетман аутентичног ентеријера од дрвета, који потиче из времена градње куће. Третман спроводи установа специјализована за ове послове.

Музеј ће у наредном периоду улагати напор да дуготрајно реши проблем опремања радионице за конзервацију и запошљавање конзерватора, чиме би се значајно унапредио целокупан систем заштите културних добара и музејског фонда, што у оквиру музејске делатности представља посао од изузетног значаја.

- набавка опреме за депо: амбалажа, мерач рел. влажности
дезинсекција у објекту музеја и Куће Јусуфагића.....100.000,00

Сарадња и стручна помоћ

Одељење за етнологију, у складу са обавезом о јавности рада, редовно и стално пружа стручне услуге свим заинтересованим појединцима, институцијама и медијима, која је везана за сталне поставке у Музеју и Кући Јусуфагића, музејску грађу и документацију коју поседује и стручну литературу о материјалном и нематеријалном етнографском наслеђу. Стална и редовна сарадња са свим заинтересованима, пре свега са школском и студентском популацијом, базирана је на пружању стручне помоћи, као што се ми за стручну помоћ обраћамо матичним Етнографском

музеју у Београду. Са друге стране, у циљу што стручнијег обављања наведених послова, неопходно је редовно праћење стручне литературе и правних прописа, као и похађање релевантних семинара и предавања у организацији надлежних институција, а који се тичу заштите културног и етнографског наслеђа.

ОДЕЉЕЊЕ ЗА ИСТОРИЈУ

Историјска збирка Музеја у Пријепољу садржи вредну грађу и обухвата временски период од раног средњег до средине 20. века. Међутим, ово одељење треба значајно унапредити. Услед недостатка стручног кадра, дошло је до сада већ дужег временског прекида у погледу историјских истраживања. Изузетно је важно ангажовати стручњаке из ове области како би се наставила истраживања.

Историчар Сениша Мишић из Београда је учесник многих пројеката рекогносцирања везаних за пријепољски крај. На основу разговора са њим, закључено је да се обавезно, након вишегодишњег прекида, настави са издавањем научног зборника Милешевски записи. У новим издањима своје радове ће објавити сви аутори који су и у претходним издањима објављивали, али овај пут ће објавити своје до сада необјављене и врло вредне текстове. Следећи приоритет је довршавање ЦПС локалитета пријепољске општине. Радиће се и историјско истраживање пријепољског краја али не као наставак старог пројекта „На светим водама Лима“ него са једног потпуно новог становишта које ће бити названо „Средње и доње Полимље у историји и традицији“.

ОДЕЉЕЊЕ ИСТОРИЈЕ УМЕТНОСТИ

Историјско-уметничка збирка је настала 1990. године, и поседује одређен број уметничких дела везаних за рад познатог архитекте и сликара Пријепољца Милана Минића. Збирка је током времена увећавана откупом уметничких дела, као и путем поклона, и сада броји 143 вредна уметничка дела. Музеј нема историчара уметности па је такође неопходно ангажовати стручна лица како би се унапредио рад овог одељења.

Доктор Бојан Поповић, управник Галерије фресака из Београда, је еминентни стручњак из области историје уметности, и управо у разговору са њим, јер је такође добар познавалац пријепољског културног наслеђа, донео сам одлуку који би приоритети у раду Музеја били када је одељење за историју у питању.

Вишегодишњи планирани пројекат представља наставак мог већ започетог пројекта 2019. године када сам обављао функцију директора Музеја. Тада смо др Поповић и ја установили петогодишњи план и успешно одрадили прву планирану годину. Историјско-уметничка збирка Музеја у Пријепољу садржи уломке, делове фресака пронађених у манастиру Милешева у објекту и ван њега. У Галерији фресака чувају се фрагменти из Милешеве, Раћа, док се у Музеју у Беранама чувају фрагменти фресака из цркве Св. Јована у Црнци. Уклапање фресака пратиће презентација, постављање уломака у неутралну и неагресивну масу, из које се фрагменти по

потреби могу лако извадити, као и омеђивање неутралним рамом, на такав начин да се могу изложити као музејски експонат. На сличан начин су већ обрађени фрагменти фресака из Бањске. Израдићемо цртеже добијених целина, за потребе документације. У случајевима у којима је то могуће, као у Милешеви, приказаћемо добијени резултат према развијеним зидним површинама програма живописа.

Година 1. Милешева глава светитеља из XIII века, фигура светитеља из XVI века и слова, рука Христа Пантократора из XIII века. Код фрагмената главе из XIII века утапање фрагмената у неутралну и неагресивну масу, извођење неутралне контуре цивом или сепијом, исто и са фигуром светитеља из XVI века и словима. Предлог положаја бисте Христа Пантократора у програму живописа Милешеве, уклапање цртежа према постојећим пројекцијама, код Бранислава Живковића.

Година 2. Богородица Бистричка - Вољавац, први портрети краља Уроша Великог и Јелене, Свети Евстатије, копирање на основу старих копија и старих фотографија, данас непостојећи живопис.

Година 3. Црнча: глава и фигура бабице из Успења, попрсје с уздигнутом руком, натпис Георгије.

Година 4. Фрагменти фресака из Рашке, досада непроучени материјал, издвајање готових целина за копирање по обављеном послу.

Година 5. Св. Апостоли у Бијелом Пољу, ктитори, Мирослав, Св. Сава, Симонида.

Ако се не добије дозвола за рад у Музеју у Беранама, на фрагментима из Црнче, радиће се копирање фресака из Никољца, детаље Страшног суда, кентаур - стрелац, поједине казне, лик Стефана Дечанског.

- **Дигитализација збирке одељења историје уметности**

Током 2025. године наставићемо започету дигитализацију ове збирке. Наиме, неопходно је дигитално фотографисање свих уметничких дела и друге грађе која је електронски обрађена, али која није дигитално фотографисана. Овај важан посао захтева ангажовање једног фотографа историчара уметности, који би стручно обавио овај посао.

- **Аквизиција збирке**

Настојаћемо да без обзира на недостатак стручног радника у Одељењу за историју уметности, као и претходних година, и током 2025. године конкуришемо на конкурс Министарства културе Р. Србије за финансирање откупа уметничких дела за историјско-уметничку збирку Музеја у Пријеполу и на тај начин увећавамо колекцију уметничких дела.

Поред тога настојаћемо да путем поклона и откупа употпунимо збирку и повећамо број уметничких дела. Новчана средства за ову намену обезбеђена су кроз Финансијски план Музеја у Пријеполу за 2025. годину, а све у складу са Одлуком о буџету Општине Пријеполје о финансирању редовне делатности.

ОДЕЉЕЊЕ ЗА ИЗДАВАЧКУ ДЕЛАТНОСТ И БИБЛИОТЕКА

Као и претходних година, у свом галеријском простору Музеј у Пријеполу ће и током 2025. приредити нове значајне изложбе и друге догађаје. За њих ће се штампати каталози и пратећи материјал који ће садржајем и графичким изгледом пратити уметнички ниво изложби и других догађаја. Каталози ће бити несумњиво сведочанство излагачке 2025. године у музеју.

Настављајући досадашњу праксу, музеј ће и у 2025. години бити могући издавач појединих издања пријеполских аутора и публикација које се тичу Пријеполја, његове прошлости, културне баштине и природног наслеђа.

У оквиру Међународног сајма књига у Београду, Музеј у Пријеполу ће се, традиционално, крајем октобра 2025. као издавач представити на овој великој манифестацији књиге и читања, на заједничком штаду Удружених издавача Златиборског округа.

Рад на монографији Музеја у Пријеполу

Музеј у Пријеполу је основан 1991. године. Следеће године се навршава 35 година рада. Од свог оснивања до сада, није рађена монографија ове врло цењене установе у свету музеологије. Тим поводом, током 2025. године, у плану је систематско истраживање, прикупљање и класификовање свих, за Музеј у Пријеполу релевантних података, који ће бити обједињени у једну публикацију.

У монографији о овој установи требало би да читаоцима буде предочено све оно што је обележило протекле три и по деценије: збирке, сталне поставке, гостујуће изложбе, концерти, предавања, реализовани пројекти, запослени у музеју, грађевински радови (изградња лапидариума, депоа, реконструкција дворишта Куће Јусуфсгића), награде и признања која је Музеј у Пријеполу добио итд.

Наставак издавања научног зборника „Милешевски записи“

Као што је у планираној делатности рада Одељења за историју наведено, наставићемо са издавањем научног зборника „Милешевски записи“ чије издавање је прекинуто 2016. године.

У новим издањима своје радове ће објавити сви аутори који су и у претходним издањима објављивали, али овај пут ће објавити своје до сада необјављене и врло вредне текстове.

Такође, у зборнику ће се између осталог објавити и резултати пројекта др Ивице Тодоровића „Етнолошко-генетска истраживања порекла становништва општине Пријеполје која се односе на српску и бошњачку популацију“.

Сарадња коју је Музеј у Пријеполу успоставио са бројним музејима и другим институцијама културе из земље и региона, на плану библиотечке делатности наставиће се и током 2025. године. Успешна сарадња која подразумева размену стручних и периодичних публикација, али и размену искустава у подизању музејских библиотечких стандарда на квалитативно виши ниво одвија се са: Народном библиотеком Србије, Универзитетском библиотеком „Светозар Марковић“ у Београду, Народним музејом у Београду, Музејом савремене уметности, Музејом

примењене уметности, Етнографским музејом, Природњачким музејом и Педагошким музејом у Београду, Библиотеком САНУ-а, као и са библиотекама Филозофског факултета у Београду, Музеја Војводине у Новом Саду, Музеја града Новог Сада, Филозофског факултета у Новом Саду, Народног музеја у Ваљеву, Народног музеја у Чачку, Народног музеја у Ужицу, Музеја „Старо село“ у Сирогојну, Историјског архива у Ужицу, Народног музеја и Историјског архива у Пожаревцу, Завичајног музеја у Прибоју и другим. Међумузејска библиотечка сарадња одвија се и са Народним музејом Црне Горе у Цетињу, Завичајним музејом у Пљевљима, Филозофским факултетом у Никшићу, Музејом Републике Српске у Бањалуци. Плодна сарадња успостављена је и са музејима из Сарајева који су, као и пријепољски музеј, били укључени у пројекат прекограничне сарадње Србија и БиХ „Музејске приче“ који је реализован уз финансијску подршку Европске уније. То су: Земаљски музеј Босне и Херцеговине, Хисторијски музеј БиХ-а, Олимпијски музеј БиХ-а, Музеј књижевности и позоришне умјетности БиХ-а, Музеј Вијећница и Музеј „Валтер брани Сарајево“. И напослетку, непосредна сарадња у свим сегментима библиотечке делатности и у 2025. години одвијаће се са Библиотеком „Вук Караџић“ у Пријепољу.

Оно што је од велике важности за музејску библиотеку али и за сам Музеј у Пријепољу је чињеница да је библиотека Музеја у Пријепољу на основу решења од 11.05.2023. године уписана у регистар библиотека при матичној Народној библиотеци Ужице. С тим у вези, у План за 2025. годину улази и веома важан задатак, а то је класификација свих појединачних публикација у складу са УДК (Универзална децимална класификација) системом, као и формирање регистра библиотечких јединица.

Финансијским планом музеја предвиђена су одређена средства за набавку нових књига, пре свега стручне литературе. У оквиру допуне књижног фонда своје библиотеке, музеј ће посебну пажњу и у 2025. посветити завичајној збирци. Она ће бити богатија за све нове наслове и публикације о Пријепољу и околини, као и за жанровски разноврсна дела локалних аутора која ће се из штампе појавити током 2025. године.

Музејска библиотека баштини и докторске дисертације, научна саопштења и семинарске радове бројних успешних Пријепољаца из света науке, културе и образовања. Библиотека музеја је на располагању свим грађанима. Уз богат књижни фонд ученици, студенти и грађани моћи ће и даље користити периодичне публикације као што су, на пример, годишњи комплети локалног листа „Полимље“, ревија „Савиндан“, ђачке новине „Јубиларац“... Богатијом понудом књижног фонда услуге библиотеке Музеја у Пријепољу коришћењем стручне литературе, завичајне збирке и периодичне штампе биће током 2025. године још траженије.

Музеј ће и у 2025. допуњавати и чувати хемеротеку, својеврсну збирку чланака, прилога и друге документарне грађе о раду Музеја у Пријепољу у текућој години. Захваљујући успешном раду и оствареним резултатима, из године у годину повећава се број прилога о пријепољском музеју објављених у штампаним и електронским медијима. Све презентоване информације се похрањују и чувају као вредна сведочанства о раду Музеја у Пријепољу и његовој улози на културној мапи Србије. У току 2025. наставиће се са праћењем, сређивањем и вођењем новинске, фото и видео документације о раду музеја. Прес клипинг на веродостојан и убедљив начин из угла других (штампаних и електронских медија) говори о раду, резултатима и

културној мисији Музеја у Пријеполу, као и о богатој културној баштини и актуелним културним дешавањима у целом пријеполском крају.

Захваљујући Министарству културе Републике Србије које је у потпуности финансирало пројекат набавке интерактивног дисплеја и израђивања софтвера за исти, у Музеју у Пријеполу је прошле године постављен интерактивни дисплеј од 40 инча, преко кога је могуће истражити све музејске садржаје. На истом месту могуће је сазнати и основне информације о општини Пријеполје и претражити мапу Пријепоља. За сада је садржај на дисплеју само на српском језику, те се у Плану за 2025. годину налази и превод садржаја на енглески језик, како би и страни посетиоци могли самостално да истражују музејски садржај путем овог дисплеја.

ПЕДАГОШКО – ИНФОРМАТИВНА СЛУЖБА

Педагошко–информативна служба организује рад на реализацији облика и видова сарадње са васпитно-образовним установама на наставном плану и у ваннаставним активностима са циљем да музејски садржаји буду саставни део укупних васпитно-образовних установа. Редовне посете музејским изложбама, кроз поуздано и трајно организовање креативних радионица, као пратеће манифестације постојећих изложби (сталних и тематских), представља вид комуникације са највернијом публиком- децом предшколског, основношколског и средњошколског узраста. Деца на овај начин стичу, пре свега знање, могућност реалније визуелизације, и позитивније перцепције Музеја као установе културе, која је од великог значаја за њихов интелектуални развој. Резултат рада Музеја ће бити такав да кроз музејске приповести посетиоци памте, протумаче и доживе музејске експонате и упознају народну културу као део целокупне баштине.

У наступајућој години, Музеј у Пријеполу имаће за циљ наставак развијања сарадње са школама, како основним тако и средњим, организацију креативних радионица на одређене теме пратећи одређене циљне групе, сарадња са НВО и другим удружењима на територији општине Пријеполје, као и развијање едукативног садржаја за особе са инвалидитетом. Посебан нагласак ће бити на побољшању сарадње са предшколском установом, при чему ћемо приоритет дати организованим посетама Музеју у Пријеполу.

Изузетан значај треба дати реализовању програма „На отвореном“ у кући Јусуфагића, као и разгледање поставке и обилазак авлије (дворишта). Наставићемо организовање посета кући Јусуфагића на Чаиру, где се налази поставка везана за традиционалну бошњачку културу, као и саме куће која потиче из времена када је овим просторима владала Отоманска империја, а која представља аутентичан пример исламске традиционалне архитектуре. Музеј у Пријеполу ће се трудити да на конструктиван и јединствен начин привуче посетиоце да заједничким корачањем кроз простор куће у разговору оживе нека своја сећања из давних времена која ће везати са простор који су посетили.

Као и претходних година, посебну пажњу посветићемо издвојеним одељењима у брдско-планинском подручју општине Пријеполје, у којима мали број ученика похађа наставу. Наш циљ је да ученици ових школа имају посебан третман, односно приоритет у посети наше установе. У том смислу, покушаћемо да интензивирамо сарадњу са издвојеним одељењима

четвороразредних и осморазредних основних школа пријеполске општине: Аљиновићи, Ташево, Хисарцик, Каћево, Косатица, Залуг, Душманићи, Кучин, Дивци, Лучице, Доње Бабине, Карошевине, Јабука, Горње Бабине, Хрта, Орашац, Матаруге, Завинограђе, Поток, Ивезићи, Слатина и Заступ.

Поводом обележавања Дана општине 7. јула биће организован пригодни музичко-сценски програм, традиционално у сарадњи са предшколском установом.

Планирамо наставак програма музејског театра, успешно покренутог у 2023. години. Пројекат „Представа Наше наслеђе“ реализован је уз подршку Министарства културе Републике Србије, и говори о два наслеђа у Пријеполу настала на дословно истом простору: о римској некрополи на Коловрату из периода од 2. до 4. века и о Текстилном комбинату „Љубиша Миодраговић“, изграђеном средином 20. века.

Такође, иницираћемо да Музеј у Пријеполу од 2025. године буде домаћин филмском фестивалу „Слободна зона“, што ће свакако допринети квалитету музејског програма. Програм „Слободне зоне“ чине искључиво ангажовани документарни и играни филмови. Након пројекције филмова, биће организовани округли столови где ће се водити разговор о приказаним остварењима.

Такође, организоваћемо гостовања писаца чија се документарна или чак фикцијска дела могу тумачити са историјског, етнолошког, антрополошког и уопште музеолошког аспекта. Наставићемо већ раније успостављену сарадњу са музејима и школама у Београду, Ужицу, Крагујевцу, Новом Саду, Крушевцу, Трстенику, Смедеревској Паланци као и Босни и Херцеговини.

Током 2025. године у месецу октобру поводом обележавања Дечије недеље организоваћемо у сарадњи са основним школама изложбу дечијих радова у простору музејског лапидаријума. Такође, истим поводом организоваћемо и дечији литерарни конкурс на тему Музеја у Пријеполу, којом приликом ће одговарајућа комисија изабрати и наградити најбоља три ученичка рада, симболичним наградама. У прилици смо да организујемо дружење са неким од познатих дечијих писаца и тако улепшамо деци боравак у Музеју.

У план за 2025. годину убраја се и појачана сарадња са НВО и другим удружењима грађана у општини Пријеполје и ван ње, као и учвршћивање и проширивање сарадње са Канцеларијом за младе Пријеполје ради организовања програма намењених омладини.

Планирамо да додатно подстакнемо организовање рада са волонтерима у Музеју у Пријеполу, првенствено преко већ поменутог музејског театра, чиме ће се пружити прилика младима да стекну одређена искуства у реализовању поставки и припремању музејског програма.

Настављамо успешну сарадњу са локалним установама културе, школама, удружењима грађана, представницима медија, верским заједницама и другим организацијама и појединцима које желе своје програме из области културе, уметности и других за јавност битних друштвених појава реализовати у простору музеја.

Посебну пажњу пренећемо на заједничко представљање Туристичке организације Пријепоља и Музеја, који ће у заједничкој сарадњи поделити искуства и идеје једни са другима и реализовати различите пројекте и тако се повезати са колегама из окружења.

Музеј се још од отварања 15. јуна 1991. а посебно након реконструкције 2007. године, када су

створени оптимални услови за одржавање разноврсних културних садржаја, ставио на располагање и другим организаторима програма, што ће и током 2025. године бити пракса.

Уз све горе наведено, у раду овог одељења бавићемо се и праћењем стручне литературе, која се односи на музејско–педагошки рад у циљу личне едукације, а у сврху квалитетнијег рада у оквиру просветно-педагошког одељења Музеја у Пријепољу.

ДИГИТАЛИЗАЦИЈА МУЗЕЈСКЕ ЗБИРКЕ

Наставићемо започете послове на дигитализацији музејских збирки свих одељења а све у складу са важећим законским прописима и препорукама надлежног Министарства културе Р. Србије. Музеј у Пријепољу поседује неопходну техничку опрему за дигитализацију, коју је успео да уз финансијску подршку Министарства културе Р. Србије набави у циљу спровођења дигитализације културног наслеђа. У овом смислу, поред овога, дигитализација подразумева сталан и континуиран рад на свакодневном ажурирању и дигитализацији редовне делатности, програмских активности и фотографисања комплетне музејске збирке.

КОНЗЕРВАЦИЈА, ПРЕВЕНТИВНА ЗАШТИТА И ТРЕЗОРИРАЊЕ

Музеј у Пријепољу ће и у наредном периоду инсистирати на даљем унапређењу услова и обављању редовних активности на заштити и превентивној конзервацији свих музејских збирки. Стручни радници музеја вршиће редовно праћење стања у свим збиркама, са посебним нагласком на предмете који својим стањем и значајем заслужују конзерваторски третман, а у сарадњи са надлежним конзерваторским службама, пре свега Централним институтом за конзервацију.

У том смислу улажемо напор и посвећујемо посебну пажњу у стварању што оптималнијих микроклиматских услова у депоу, приликом руковања и манипулације предметима, затим контроли негативног деловања микроклиматских узрочника, плану за деловање у случају разних непогода и ванредних ситуација.

Током 2025. године вршићемо превентивну заштиту музејског материјала, његово редовно чишћење, замену амбалаже, као и одржавање изложбеног простора и депоа у циљу обезбеђења што оптималнијих микроклиматских услова за чување разнородног музејског материјала. Сви музејски експонати који нису тренутно изложени у некој од сталних поставки музеја трезорирани су у депоу, а бројна средњовековна камена пластика трезорирана је у помоћном објекту Куће Јусуфагића.

Музеј ће наставити вршење редовне годишње дезинфекције, дезинсекције и дератизације депоа, изложбеног и радног простора музеја, као и простора Куће Јусуфагића на Чаиру, што се показало као врло ефикасан и делотворан вид заштите експоната и простора у коме се налазе. У циљу што боље заштите и манипулације музејским предметима планирамо да током 2025. године уградимо стабилну металну мрежу за одлагање и чување уметничких дела, која у овом тренутку нису на адекватан начин депонована. На овај начин одлагање, прегледност,

манипулација, доступност и свеукупна заштита уметничких дела биће далеко повољнија и унапређена.

ЗАШТИТА НЕПОКРЕТНИХ КУЛТУРНИХ ДОБАРА НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ ПРИЈЕПОЉЕ

Музеј у Пријеполу као сопственик зграде Музеја и Куће Јусуфагића има права, обавезе и одговорности да наведени објекат заштити и презентује. Међутим уз одобрење надлежних завода за заштиту споменика културе и у оквиру својих могућности музеј ће вршити одређене активности у складу са својим надлежностима и правима и на следећим споменицима културе:

- **Некропола у Хртима**

Некропола стећака у Хртима је споменик културе који се налази на УНЕСКО Листи светске културне баштине.

У оквиру својих надлежности, а на основу Плана управљања некрополом стећака, донетом 2013. године и у сарадњи са осталим субјектима задуженим за овај локалитет, музеј ће пратити стање некрополе и по потреби обавештавати надлежни Републички завод за заштиту споменика културе у Београду ради евентуалног предузимања потребних мера заштите.

- **Музеј пионира и омладине Југославије на Јабуци**

Овај Музеј има статус споменика културе од изузетног значаја и налази се под надлежношћу Републичког завода за заштиту споменика културе. У саставу овог комплекса су поред Музеја пионира и омладине Југославије и Спомен дом пионира Југославије, Алеја хероја са бистама ратника из свих република СФРЈ, место погибије Бошка Бухе, велики бронзани споменик Бошку Бухи, гробница са 17 ратника из НОБ-а, и други споменици.

Музеј у Пријеполу се не води као власник објекта музеја на Јабуци, нити земљишта на којем се објекат налази. Власништво припада угоститељско туристичком предузећу "Путник". Зашто су сви наведени споменици културе девастирани, одговор треба тражити на релацији предузећа "Путник" и Републичког завода за заштиту споменика културе из Београда. На основу Закона о јавној својини, заштићене споменике у комплексу нико не може да, уништава, помера, преправља, дограђује. Они су заштићено културно добро.

Надлежност Музеја је ограниченог карактера, када су у питању непокретна културна добра на територији општина Пријеполје. Потребно је и даље наставити са спровођењем дозвољених мера и радњи везаних за праћење стања и одржавање објекта музеја на Јабуци.

- **Споменик „4. децембар“**

Овај споменик има статус споменика културе од изузетног значаја. Као и у претходном случају, и ово непокретно културно добро, у оквиру својих надлежности, Музеј ће редовно контролисати, пратити стање и обавештавати надлежни Републички завод за заштиту споменика културе у Београду, чија конзерваторска служба има ингеренције да предузме потребне мере заштите над евентуалним оштећењима овог комплекса.

- **Мусала**

Завод за заштиту споменика културе из Краљева евидентирао је Мусалу као непокретно културно добро.

Велики проблем представља чињеница да на локалитету Мусале још увек нису решени имовинско правни односи, због чега није могуће изводити никакве радове док се ово питање не реши. Музеј је извршио одређене археолошке радове на оним деловима локалитета где је то било могуће, али наставак ових радова није био могућ због постојања зиданих објеката предузећа „Светлост“.

Решењем имовинско правних односа овог локалитета, може се приступити реконструкцији овог вредног споменика исламске културе. Једино што је могуће у овим условима је да Музеј и даље у оквиру својих надлежности и у сарадњи са надлежним Заводом за заштиту споменика културе, предузима све могуће мере заштите.

- **Јусовића Кула**

Проблем који је спречавао да се предузму конкретне радње у реконструкцији и заштити овог вредног споменика исламске културе, је исти као и у време кад сам вршио дужност директора Музеја. Ради се о нерешеним имовинско - правним односима. Тек након решавања спорних питања створиће се услови да надлежни Завод за заштиту споменика културе у Краљеву, преко Министарства културе Р. Србије започне заштиту овог јединственог и ретког споменика. Музеј у Пријеполу ће подржати пројекат у оквиру својих надлежности.

- **Дренова: ранохришћанске базилике**

Овај веома значајан локалитет у Дренови из ранохришћанског периода, на коме се налази једнобродна црква, није довољно археолошки истражен. Потребно је са већом упорношћу иницирати Завод за заштиту споменика културе из Краљева како би се спровела археолошка истраживања овог локалитета и како би се добила финансијска подршка надлежних институција којим би се овај вредан споменик културе реконструисао и заштитио.

- **Кућа Хаџипетровића (Џвијовића)**

Кућа Хаџипетровића у центру града представља веома вредан објекат варошке архитектуре који већ више од пола века ужива претходну заштиту надлежног Завода за заштиту споменика културе. С обзиром на изузетне градитељске вредности ове куће чије је стање задњих деценија рапидно угрожено планирамо да уложимо напор и наставимо раније започету иницијативу на свеобухватној заштити овог објекта који је приватно власништво. Уложићемо напор да уз помоћ Локалне самоуправе решимо имовинско правне односе и након тога приступимо заштити, рестаурацији и привођењу одговарајућој намени овог објекта.

МУЗЕЈ ОТВОРЕНИХ ВРАТА

Као и свих претходних година, Музеј у Пријеполу ће и у 2025. години бити „музеј отворених врата“ за све који желе да у галеријском простору, на летњој сцени или у амбијенту куће Јусуфагића на Чаиру организују неке од својих програма, који су својим садржајем прикладни за ову установу културе и њену делатност.

СТАЛНЕ МУЗЕЈСКЕ ПОСТАВКЕ, ИЗЛОЖБЕНА ДЕЛАТНОСТ И ПРОМОЦИЈЕ

У музеју је изложено пет сталних поставки:

- Антички материјал са локалитета Коловрат
- Владе Дивац-кошаркашка легенда
- Античка камена пластика
- Етнографска поставка “Прошлост на дар”
- Пријеполје на старим фотографијама

Наведене поставке нису мењале своју композицију већ дужи низ година а неке и од оснивања па у 2025. години планирамо да сваку поставку обогатимо неким новим детаљима. Као пример издвојићемо етнографско одељење где смо већ навели које измене су у плану.

У 2025. години у галеријском простору Музеја у Пријеполу наставићемо са излагањем повремених, гостујућих музејских и ликовних изложби: Природњачког музеја, Музеја афричке уметности, Народног музеја из Ужица, Музеја науке и технике, Музеја Рас из Новог Пазара и других које ће због своје атрактивности и значаја бити доступне и пријеполској публици. Поред тога, планирамо и организовање одређеног броја ликовних и фотодокументарних изложби. Из програма рада Музеја у Пријеполу за 2024. годину овом приликом издвајамо следеће, пре свега музејске, а затим и друге изложбе и садржаје у оквиру изложбене делатности музеја:

- Изложба „Лековито биље“ из збирки Природњачког музеја
- Изложба „Мурали Африке“ из збирке Музеја афричке уметности
- Музеј Николе Тесле: Луткарска представа и пројекција филма о Николи Тесли
- Музеј науке и технике: изложба у фази договора
- Музеј Херцеговине из Требиња: изложба у фази договора
- Изложба познатог холандског сликара Наила Ћеловића
- Изложба пријеполског сликара Драгана Деспотовића Дрце
- Изложба Савеза инжењера и техничара Србије

У лапидаријуму музеја, као и претходних година, организоваћемо пригодне музичке и сценске програме, позоришне представе.

Такође, организоваћемо и разне промоције књига као и предавања. Овом приликом издвајамо програме поводом Дана општине Пријеполје, манифестације „Музеји за 10“ и друге пригодне

садржаје, као што су изложбе дечијих радова, приликом обележавања Дечије недеље.

У сарадњи са Секцијом за историју медицине Српског лекарског друштва, настављамо одржавање предавања која говоре о овој значајној теми, како за стручну медицинску струку, тако и за осталу јавност. У том смислу у 2025. години биће организовано предавање др Волође Ћуковића „Страни лекари Округа пријеполског“ и „Добровољни болничари /болничарке у балканским и Великом рату: Лука Суботић и Леди Лејла Пеџет“, предавач др Зоран Вацић.

Током 2025. године приредићемо промоцију шест књига и то:

- „Лековито биље на Светој Гори“
- „Фотомонографија биодиверзитета и геодиверзитета Свете Горе“
- „Птице Хиландара и Свете Горе“
- „Водоземци и гмизавци Свете Горе и Хиландара“
- „Ватан“, књига аутора Улвије Мушовића, нашег суграђанина
- „Ратни дневник др Петра Илића“ књига др Волође Ћуковића, нашег суграђанина

МУЗЕЈИ ЗА 10

Под покровитељством Министарства културе Р. Србије, Народног музеја Србије, НК ИКОМ Србије и Музејског друштва Србије већ дужи временски период организује се манифестација „Музеји за 10“.

Ова манифестација, која траје седам дана, обухвата Међународни дан музеја и Европску ноћ музеја. Као и претходних година Музеј у Пријеполу ће се и у мају 2025. године девети пут укључити у обележавање ове манифестације на пригодан начин, а у складу са темом за следећу годину, која у овом тренутку још увек није дефинисана од стране покровитеља манифестације. У данима трајања ове манифестације музеј и Кућа Јусуфагића биће отворени за посете од 10 до 20 часова, са пригодним садржајима.

ПРЕКОГРАНИЧНА САРАДЊА

У 2025. години аплицирали смо са пројектом у оквиру ЕУ фонда прекограничне сарадње Србија – Босна и Херцеговина. Циљ пројекта је поред очувања културног наслеђа и обогаћивање музејских садржаја увођењем модерних технологија као што виртуелна реалност - ВР садржај, ИТ технологије, увођење звука, е водича, вештачке интелигенције, што ће допринети бољој промоцији музеја а и развоју туризма.

Апликацију смо као партнери предали у сарадњи са предузетничким центром „ЛИНК“ из Мостара и Музејем Источне Босне из Тузле.

СЛУЖБА ЗА ФИНАНСИЈСКО-КЊИГОВОДСТВЕНЕ И ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ

Током 2025. године ова служба обављаће све законом предвиђене финансијске послове у складу са Законом о буџетском систему, Законом о рачуноводству, Одлуком о буџету Општине Пријеполје за 2025. годину, која је усвојена на седници Скупштине општине Пријеполје, дана

24.12.2024. године, Програмом рада Музеја у Пријеполу за 2025. годину, Финансијским планом за 2025. годину, Кадровским планом за 2025. годину и свим другим законским прописима из делокруга финансијског пословања.

Обрачун плата у 2025. години, вршиће се кроз нови информациони систем за централизован обрачун примања у јавном сектору (систем ИСКРА). Обрачун ће се вршити се у складу са Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата у јавним службама („Службени гласник РС“ број 101/2024-3, Закључком Владе број 121-12626/2024 од 20. децембра 2024. године, Законом о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“ број 123/2021) уз поштовање Одлуке о буџету Општине Пријеполје за 2025. годину и Кадровског плана музеја за 2025. годину.

Финансијско-књиговодствени послови: плаћање, књижење, контирање биће, као и до сада, рађени у складу са законом и другим прописима за ову делатност. Редовно ће се пратити и примењивати законске измене, стручна литература и учешће на семинарима везано за финансијско пословање буџетских установа а посебна пажња ће бити усмерена на припрему за прелазак на нови информациони систем извршења буџета РС тј. систем за припрему, извршење, рачуноводство и извештавање – СПИРИ.

Финансијска средства Музеја у Пријеполу, наменски ће се трошити уз поштовање законских регулатива и прописа који уређују ову област пословања. Финансијске извештаје, планове и захтеве финансијска служба Музеја ће у редовном року достављати буџету Општине Пријеполје. Исплата накнада и других примања вршиће се у складу са Законом о раду, Посебним колективним уговором за запослене у установама културе и Правилником о раду Музеја у Пријеполу.

Као и свих ранијих година и у 2025. години, извршиће се осигурање имовине, објеката, изложених музејских предмета и колективно осигурање запослених.

Све финансијске послове обављаће један дипломирани економиста са положеним стручним испитом.

Музеј у Пријеполу нема запосленог правника, који би обављао правне послове из делокруга музејске делатности, већ се за све правне савете и помоћ обраћамо правној служби у Општини Пријеполје и правној служби Народног музеја у Ужицу.

СЕМИНАРИ И СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ ЗАПОСЛЕНИХ

Са циљем праћења савремених трендова, неопходно је стручно усавршавање запослених у музеју на организованим семинарима и стручним радионицама из делокруга свога рада. И у 2025. години, музеј ће активно учествовати на свим скуповима који могу допринети унапређењу основних делатности, медијске видљивости и примени свих савремених достигнућа у музеологији.

ОПРЕМА, ПОПРАВКЕ И ТЕКУЋЕ ОДРЖАВАЊЕ

У смислу побољшања услова за рад, веће доступности својих програма посетиоцима, као и бољих услова чувања и излагања музејске грађе, Музеј у Пријеполу планира да у 2025. години

изврши набавку неопходне опреме као и да поправи постојећу а у складу са расположивим и одобреним средствима за ову намену. Такође, планирамо да аплицирамо са више пројеката и на одговарајућим конкурсима Министарства културе као и на више пројеката пограничне сарадње, чиме ћемо растеретити буџет општине Пријепоље.

У плану су следеће активности:

- поправка крова на Кући Јусуфагића;
- уградња видео надзора у Кући Јусуфагића;
- поправка мозаика са логом музеја на поклопцу шахте испред главног улаза у музеј;
- Уградња савременог аудио водича по инструкцијама Министарства телекомуникација.
- израда природне вентилације, вентилационог отвора у депоу;
- опремање простора у дворишту за радионицу за превентивну конзервацију;
- радови на редовном одржавању и хортикултурном уређењу авлије Куће Јусуфагића;
- поправка централне климе за грејање и хлађења у изложбеном прстору музеја;
- Израда пројекта покретне тенде у лапидаријуму музеја како би могли независно од временских прилика да одржавамо разне културно - промотивне манифестације током летњег периода.

* * *

Програм рада Музеја у Пријепољу за 2025. годину који предлагемо, реализоваће се уз стриктно поштовање Одлуке о буџету Општине Пријепоље за 2025. годину.

Као и свих претходних година део финансијских средстава, покушаћемо да обезбедимо путем конкурса код Министарства културе Р. Србије као и конкурса пограничне сарадње.

На основу ранијег искуства знамо да је тешко сасвим прецизно унапред испланирати програме у оквиру изложбене и истраживачке делатности. У пракси се често дешава да планирани програм буде одложен или отказан из одређених личних разлога аутора, разних непредвиђених ситуација, као и због низа објективних околности. Такође, поред утврђених програма и садржаја, могуће је одржавање неких значајних манифестација, промоција књига, изложби, предавања и другог које нисмо планирали, а који буду понуђени током године, који својим значајем и садржајем заслужују да буду реализовани, а све у оквиру одобрених финансијских средстава за 2024. годину.

в.д. директора

Звонко Мандић

